

Sygn. akt I C 307/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Mariusz Bartnik

Protokolant: st. sekr. sąd. Aneta Graban

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2017 roku w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Funduszu Inwestycyjnego (...) w W.

przeciwko T. S.

o zapłatę

I. uchyla nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 23 stycznia 2017 roku sygn. akt I Nc 6/17 Sądu Okręgowego w Gdańsku w całości;

II. zasądza od pozwanego T. S. na rzecz (...) Funduszu Inwestycyjnego (...) w W. kwotę 367.439,17 (trzysta sześćdziesiąt siedem tysięcy czterysta trzydzieści dziewięć 17/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 29 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty z zastrzeżeniem odpowiedzialności pozwanego T. S. do nieruchomości – lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) oraz w zakresie należności głównej do wysokości hipoteki zwykłej w kwocie 367.439,17 (trzysta sześćdziesiąt siedem tysięcy czterysta trzydzieści dziewięć 17/100) złotych oraz w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie od tej kwoty od dnia wymagalności do dnia zapłaty maksymalnie do wysokości hipoteki kaucyjnej tj. do kwoty 257.207,42 (dwieście pięćdziesiąt siedem tysięcy dwieście siedem 42/100) złotych;

III. zasądza od pozwanego T. S. na rzecz powoda (...) Funduszu Inwestycyjnego (...) w W. kwotę 11.949,52 (jedenaście tysięcy dziewięćset czterdzieści dziewięć 52/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;

IV. nakazuje ściągnąć od T. S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gdańsku kwotę 1236,40 (jeden tysiąc dwieście trzydzieści sześć 40/100) złotych tytułem zwrotu części wydatków poniesionych w sprawie;

V. nakazuje ściągnąć od (...) Funduszu Inwestycyjnego (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gdańsku kwotę 1236,39 (jeden tysiąc dwieście trzydzieści sześć 39/100) złotych tytułem zwrotu części wydatków poniesionych w sprawie;

VI. w pozostałym zakresie odstępuje od obciążenia pozwanego T. S. kosztami procesu.

UZASADNIENIE

Powód (...) Fundusz Inwestycyjny (...) z siedzibą w W. w dniu 29 grudnia 2016 r. wystąpił z pozwem przeciwko T. S., domagając się zasądzenia od niego na swoją rzecz kwoty 437.492,61 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie

liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Powód uzasadniał, że na podstawie umowy przelewu wierzytelności z dnia 30 grudnia 2015 r. nabył od poprzedniego wierzyciela (...) Bank S.A. wierzytelność przysługującą mu wobec pozwanego z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr (...), zawartej przez pozwanego w dniu 19 października 2009 r. z poprzednikiem prawnym (...) Bank S.A. i wypowiedzianej przez bank w dniu 20 marca 2013 r. w związku z niewywiązywaniem się przez pozwanego z obowiązku regulowania płatności określonych w umowie. Powód wskazywał, że korzystając z przysługujących uprawnień, wystąpił również z wnioskiem o zmianę wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej (...) i aktualnie to on jest wpisany jako wierzyciel hipoteczny z tytułu hipoteki umownej zwykłej do kwoty 367.439,17 zł oraz hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 257.207,42 zł. W tej sytuacji powód podkreślał, że domaga się zapłaty kwoty wskazanej w pozwie na podstawie wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego nr (...) z dnia 28 grudnia 2016 r., a także w oparciu o treść księgi wieczystej.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 23 stycznia 2017 r. sygn. akt I Nc 6/17 Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W terminie pozwany wniósł zarzuty od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwany w pierwszej kolejności podniósł zarzut przedawnienia roszczenia wobec pozwanego jako dłużnika osobistego, wskazując, że pierwotny wierzyciel tj. bank wypowiedział umowę kredytu pozwanemu w dniu 20 marca 2013 r., co oznacza, że termin przedawnienia roszczenia dla nabywcy wierzytelności niebędącego bankiem zaczął biec najpóźniej dnia 19 kwietnia 2013 r. i upłynął po 3 latach tj. 20 kwietnia 2016 r. Nie uległ przy tym przerwaniu, albowiem wszczęcie postępowania egzekucyjnego przez bank wywołało skutek materialnoprawny jedynie w stosunku do niego. Tymczasem pozew w sprawie niniejszej został wniesiony w dniu 29 grudnia 2016 r., przeszło pół roku po jego upływie. Pozwany dodatkowo podniósł zarzut nieskuteczności cesji w zakresie zobowiązania hipotecznego z uwagi na brak zgody właściciela nieruchomości na wpis do księgi wieczystej przeniesienia hipoteki w związku ze zbyciem wierzytelności bankowej.

Ostatecznie pozwany nie kwestionował natomiast powództwa co do wysokości.

W piśmie procesowym z dnia 23 maja 2017 r. powód ocenił zarzut przedawnienia jako chybiony i powołał się na przerwanie biegu terminu przedawnienia poprzez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przez pierwotnego wierzyciela. Kolejną zaś czynnością, która doprowadziła do ponownego przerwania biegu terminu przedawnienia, było wystąpienie w dniu 2 marca 2016 r. przez powoda z wnioskiem o zmianę dotychczasowego wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej KW (...) nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie spłaty kredytu. Wskazywał także, że stosownie do art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, właścicielowi przedmiotu hipoteki nie przysługuje zarzut przedawnienia jako skuteczny środek obrony przeciwko powództwu wierzyciela hipotecznego. Odnosząc się do zarzutu braku legitymacji procesowej powoda z uwagi na brak skutecznego przelewu wierzytelności w związku z brakiem zgody pozwanego na ten przelew oraz na przeniesienie hipoteki na rzecz funduszu, powód powołał się na oświadczenie złożone przez pozwanego w trybie art. 92a ustawy prawo bankowe w dacie podpisania umowy kredytu, a także na treść art. 195 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, zgodnie z którym wystarczającym dla dokonania zmiany oznaczenia wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej jest w wypadku nabycia wierzytelności przez fundusz – wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 października 2009 r. pozwany T. S. zawarł z (...) Bank S.A. umowę kredytu hipotecznego nr (...).

Na jej podstawie bank udzielił mu kredytu w kwocie 367.439,17 zł. Spłata kredytu miała następować w 312 miesięcznych równych ratach kapitałowo – odsetkowych. Oprocentowanie kredytu było zmienne i na dzień sporządzenia umowy wynosiło 8,50% w skali roku, na które składała się suma obowiązującej stawki (...) i marży banku 4,34 %. Natomiast odsetki karne wynosiły 17%. Uzgodniono, że ulegają one zmianie w przypadku zmiany wskaźnika (...) na zasadach określonych w § (...) umowy i nie są większe niż odsetki maksymalne, których wysokość nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP.

Stosownie do § (...) umowy, w razie stwierdzenia przez bank, że warunki kredytu nie zostały dotrzymane lub w razie zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złego stanu majątkowego kredytobiorcy, a w szczególności w przypadku niespłacenia dwóch rat odsetkowych lub odsetkowo – kapitałowych lub skierowania egzekucji do nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie spłaty kredytu, bank mógł wypowiedzieć umowę kredytu w całości lub w części. Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy – 7 dni. Po tym okresie kredytobiorca był zobowiązany do niezwłocznego zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami należnymi bankowi za okres korzystania z kredytu.

Zabezpieczeniem spłaty kredytu była m. in. hipoteka umowna zwykła w kwocie 367.439,17 zł oraz hipoteka umowna kaucyjna w złotych polskich do kwoty stanowiącej 70% kwoty kredytu określonej w § (...) ust. (...) umowy wskazanej powyżej, tj. do kwoty 257.207,42 zł, ustanowione na nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny nr (...) o pow. 68,20 m⁽²⁾, położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), do którego to lokalu pozwanemu T. S. przysługiwało wówczas spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu pozostającego w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G..

Do powyższej umowy pozwany podpisał także oświadczenie zgodnie z art. 92a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe, w którym wyraził zgodę na przeniesienie przez bank wierzytelności z tytułu kredytu oraz innych wierzytelności wynikających z umów stanowiących prawne zabezpieczenie kredytu na towarzystwo funduszy inwestycyjnych prowadzące fundusz sekurytyzacyjny albo na fundusz sekurytyzacyjny, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, albo na podmiot emisyjny w rozumieniu Art. 92a ust. 3 ustawy prawo bankowe.

[dowód: umowa kredytu hipotecznego nr (...) k. 9-20, oświadczenia k. 21, k. 23, k. 114, dyspozycja uruchomienia kredytu k. 22, k. 24, wniosek o wypłatę kredytu k. 25-26, k. 27-28, oświadczenie o ustanowieniu hipoteki na rzecz banku k. 32,]

W dniu 4 stycznia 2010 r. nastąpiło połączenie (...) Bank SA w W. z (...) Bank SA w K. poprzez przeniesienie całego majątku tego drugiego na (...) Bank SA na podstawie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. Jednocześnie zmieniono nazwę na (...) Bank SA w W..

[okoliczność bezsporna, nadto odpis KRS nr (...) k. 49-53]

W dniu 17 listopada 2010 r. pozwany zawarł z (...) Bank SA aneks do umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 19 października 2009 r. Jego przedmiotem było ustalenie przez strony zasad funkcjonowania produktu (...), w ramach którego modyfikacji uległo m. in. oprocentowanie kredytu, wynoszące w chwili zawarcia aneksu 8,2% w skali roku, natomiast rzeczywista stopa oprocentowania wyniosła 8,8%. Bank wyraził zgodę na odroczenie płatności rat kredytu – ustalono wówczas, że kredytobiorca przez okres 24 miesięcy od dnia wejścia w życie aneksu będzie zobowiązany do zapłaty rat kredytowych w stałej wysokości 1426,04 zł, a także określono zasady spłaty odroczonej części rat kredytu. Uzgodniono również, że po upływie 24 miesięcy obowiązywać będą parametry kredytu określone dotychczas w umowie kredytu.

[dowód: aneks nr (...) z 17.11.2010 r. k. 29-31,]

W dniu 1 czerwca 2012 r. nastąpiło połączenie (...) Bank SA z siedzibą w W. z (...) Bank SA z siedzibą w W. poprzez przeniesienie majątku (...) Bank SA na (...) Bank SA w W. jako spółkę przejmującą. Jednocześnie (...) Bank SA w W. zmieniła nazwę na (...) Bank SA.

[okoliczność bezsporna, nadto odpis KRS nr (...) k. 54-58, odpis KRS nr (...) k. 59-62]

W związku z powstaniem zaległości w spłacie kredytu, pismem z dnia 20 marca 2013 r. (...) Bank SA wypowiedział pozwanemu umowę kredytu z dnia 19 października 2009 r. z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia.

[dowód: wypowiedzenie z dnia 20.03.2013 r. k. 35,]

W dniu 21 października 2013 r. (...) Bank S.A. wystawił przeciwko pozwanemu bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), w którym stwierdzono, że w księgach banku figuruje wymagalne zadłużenie dłużnika T. S. z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 19 października 2009 r. na łączną kwotę 483.195,61 zł, na które składa się należność główna w kwocie 437.492,61 zł, odsetki umowne za okres korzystania z kapitału w wysokości 7,26% od dnia 1 listopada 2012 r. do dnia 14 maja 2013 r. w wysokości 16.807,52 zł, odsetki za opóźnienie naliczane od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 14,52% od dnia 1 października 2012 r. do dnia 21 października 2013 r. w kwocie 28.390,04 zł oraz opłaty i inne prowizje w kwocie 505,44 zł.

[dowód: bankowy tytuł egzekucyjny (...) z 21/10/2013 r. k. 115]

Postanowieniem z dnia 27 marca 2014 r. sygn. akt XII 1 Co 465/14 Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku nadał klauzulę wykonalności wymienionemu wyżej bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z dnia 12 października 2013 r. przeciwko pozwanemu – łącznie maksymalnie do kwoty 734.878,34 zł.

[dowód: postanowienie z dnia 27.03.2014 r. sygn. akt XII 1 Co 465/14 k. 116-117, k. 118]

Na podstawie powyższego tytułu wykonawczego wierzyciel pierwotny (...) Bank SA wystąpił w dniu 13 maja 2014 r. z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Południe w Gdańsku H. G. prowadziła postępowanie egzekucyjne pod sygn. akt Km (...).

[dowód: zajęcie wierzytelności z 8.09.2014 r. k. 119-120, wniosek k. 121-122]

W dniu 30 grudnia 2015 r. (...) Bank SA zawarł z powodem (...) Funduszem Inwestycyjnym (...) w W. umowę przelewu wierzytelności nr (...).

Zgodnie z jej treścią przedmiotem umowy było dokonywane w ramach procesu sekurytyzacji przeniesienie portfela wierzytelności przysługującego zbywcy tj. bankowi z tytułu zawartych umów kredytu na rzecz nabywcy. Zbywca oświadczył, że zbywa na rzecz nabywcy wierzytelności wymienione w załączniku nr (...) do umowy wraz z zabezpieczeniami za cenę i na warunkach określonych w umowie, a nabywca – powód oświadczył, że wierzytelności te nabywa. W skład portfela wierzytelności wchodziło 1.742 wierzytelności hipotecznych. W § (...) umowy uzgodniono, że z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, z dniem zawarcia umowy wraz z wierzytelnościami przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nimi prawa, w szczególności prawa wynikające z ustanowionych dotychczas na rzecz zbywcy zabezpieczeń i wszelkie inne prawa z wierzytelnościami i zabezpieczeniami związane, w tym w szczególności roszczenia o zaległe odsetki i koszty.

Umową tą objęta została także wierzytelność przysługująca bankowi wobec pozwanego z tytułu umowy kredytu hipotecznego z dnia 19 października 2009 r. nr (...) – w załączniku wskazano, że wносиła ona 600.379,50 zł i składała się na nią kwota kapitału wymagalnego w wysokości 437.492,61 zł, odsetek wymagalnych 16.807,52 zł oraz odsetek karnych 143.365,03 zł, a także koszty windykacji 2.714,34 zł.

[dowód: umowa przelewu wierzytelności nr (...) z dnia 30.12.2015 r. k. 36-37v, załącznik nr (...) - zestawienie wierzytelności k. 38-40, pełnomocnictwa k. 41-42, k. 43, KRS nr (...) k. 44-45]

Na skutek wniosku powoda w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej lokal mieszkalny nr (...) położony w G. przy ul. (...), o nr (...) dokonano wpisu powoda jako wierzyciela hipotecznego z tytułu hipoteki zwykłej w kwocie 367.439,17 zł oraz z tytułu hipoteki kaucyjnej do kwoty 257.207,42 zł.

[dowód: odpis zwykły księgi wieczystej (...) k. 33-34]

Pismem z dnia 4 sierpnia 2016 r. powód zawiadomił pozwanego o cesji wierzytelności, wskazując, że na tę datę saldo zadłużenia wynosiło 619.016,69 zł i składało się na nie: 437.492,61 zł tytułem należności kapitałowej, 178.809,74 zł tytułem naliczonych odsetek oraz 2.714,34 zł tytułem kosztów. Jednocześnie wezwał pozwanego do zapłaty całej wymagalnej kwoty w terminie do 17 sierpnia 2016 r.

Pismo powyższe skutecznie doręczono pozwanemu w dniu 18 sierpnia 2016 r.

[dowód: zawiadomienie k. 46, zpo k. 47]

W dniu 28 grudnia 2016 r. powód sporządził wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego nr (...), w którym oświadczył, że wysokość zobowiązania powoda z tytułu nabytej od (...) Bank SA wierzytelności z tytułu umowy kredytu hipotecznego z dnia 19 października 2009 r. na ten dzień wynosiła 630.482,93 zł, a na tę kwotę składała się kwota 437.172,74 zł z tytułu kapitału, 16.807,52 zł z tytułu odsetek umownych, 143.365,03 zł z tytułu odsetek karnych, 30.423,30 zł z tytułu odsetek ustawowych oraz 2.714,34 zł z tytułu kosztów.

[dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego nr (...) k. 48]

W chwili obecnej pozwanemu T. S. przysługuje prawo własności do lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w budynku przy ul. (...) w G..

[dowód: odpis zwykły księgi wieczystej (...) k. 33-34]

Sąd zważył, co następuje:

Powyższe okoliczności stanu faktycznego Sąd ustalił na podstawie całego materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w szczególności zaś w oparciu o dokumenty złożone do akt przez obie strony postępowania, mając na uwadze, że ich autentyczność nie była kwestionowana i nie wzbudziła wątpliwości Sądu.

W ocenie Sądu powództwo zasługiwało co do zasady na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd rozważał zgłoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia. Istota przedawnienia polega bowiem na tym, że po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia powołując się na upływ czasu. (art. 117 § 2 k.c.) Skutkiem przedawnienia jest powstanie po jego stronie uprawnienia do zgłoszenia zarzutu wyłączającego możliwość dochodzenia świadczenia przed Sądem. Skorzystanie zaś przez dłużnika z przysługującego mu prawa i uchylenie się od zaspokojenia roszczenia obliuguje Sąd do oddalenia żądania pozwu obejmującego przedawnione roszczenie.

Pozwany w toku postępowania zgłosił zarzut przedawnienia w oparciu o art. 118 k.c., stanowiący, że dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej termin przedawnienia wynosi 3 lata. Odwołując się do daty wypowiedzenia umowy kredytu 20 marca 2013 r. i upływu terminu wypowiedzenia (co nie było zresztą kwestią sporną) wywodził, że do przedawnienia doszło najpóźniej w dniu 20 kwietnia 2016 r. W tej sytuacji powództwo wniesione w dniu 29 grudnia 2016 r. oceniono jako wniesione już po upływie terminu przedawnienia. Powoływano się także na pogląd orzecznictwa, zgodnie z którym czynność wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez bank nie przerywa biegu terminu przedawnienia.

W ocenie Sądu zarzut przedawnienia mógł zostać uwzględniony wyłącznie wobec roszczenia wynikającego z samej umowy kredytu hipotecznego. Jak wynika z poczynionych ustaleń, wierzyciel pierwotny tj. bank wypowiedział

pozwaneemu umowę kredytu hipotecznego w dniu 20 marca 2013 r. ze skutkiem na dzień 19 kwietnia 2013 r. Następnie wystawił bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 21 października 2013 r., któremu postanowieniem z dnia 27 marca 2014 r. sygn. akt XII 1 Co 465/14 Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku nadał klauzulę wykonalności przeciwko pozwaneemu. Później, powołując się na powyższy tytuł wykonawczy złożył wniosek, na podstawie którego toczyło się postępowanie egzekucyjne. Istotnym jednakże w okolicznościach sprawy jest to, że wszystkie te czynności przedsięwzięte były przez wierzyciela pierwotnego tj. (...) Bank S.A i o ile co do zasady podejmowane przez bank czynności przed sądem czy komornikiem, przedsięwzięte bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia w świetle art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przerywały bieg terminu przedawnienia, to – co należy podkreślić – skutek taki wywierały wyłącznie wobec inicjującego to postępowanie wierzyciela pierwotnego. Sąd podziela w tym zakresie poglądy prezentowane w orzecznictwie, m. in. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r. (II CSK 196/14 Lex nr 1622306) czy uchwale z dnia 29 czerwca 2016 r. (III CZP 29/16), w których podkreśla się, że do przerwania biegu przedawnienia nie wystarczy identyczność wierzytelności, niezbędna jest identyczność osób, na rzecz których/przeciwko którym dana czynność, obiektywnie zdolna do przerwania przedawnienia, została dokonana. Z istoty bowiem tej instytucji wynika, że przerwanie następuje w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela; dotyczy tego roszczenia, które jest zabezpieczone, dochodzone, ustalone lub egzekwowane, jest skuteczne przeciwko osobie, wobec której kieruje się czynność i z korzyścią na rzecz osoby dokonującej czynności. Słusznie wskazywał również Sąd Najwyższy w przywołanym wyżej wyroku z dnia 19 listopada 2014 r., że w postępowaniu egzekucyjnym nie znajduje zastosowania art. 192 pkt 3 k.p.c., co oznacza, że jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego dojdzie do zawarcia umowy przelewu egzekwowanej wierzytelności, to postępowanie egzekucyjne nie zmierza już do zaspokojenia wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł wykonawczy. Niemożność kontynuacji przez cesjonariusza toczącego się postępowania egzekucyjnego przedstawia się jako niewątpliwa, w tym bowiem postępowaniu wyłączone są przekształcenia podmiotowe, a następstwo prawne powstałe po wszczęciu egzekucji wymaga, z wyjątkami przewidzianymi w ustawie, nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 k.p.c. W związku z tym przyjmuje się, że nabywca wierzytelności, który przez umowę przelewu uzyskuje jedynie prawo do wierzytelności objętej dotychczasowym tytułem wykonawczym, a nie uprawnienie do kontynuowania wszczętego wcześniej przez inny podmiot postępowania, powinien po uzyskaniu na swoją rzecz klauzuli wykonalności wszcząć nowe postępowanie egzekucyjne. Dodatkowo jednak podkreślić należy, że nabywca wierzytelności niebędący bankiem powinien uzyskać sądowy tytuł egzekucyjny, a następnie klauzulę wykonalności, nadanie bowiem bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności niebędącemu bankiem nie jest dopuszczalne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC 2005, nr 6, poz. 98). Tak więc, z racji następstwa prawnego, o którym mowa, prawo stwierdzone w tytule egzekucyjnym na rzecz dotychczasowego wierzyciela wygasa wskutek przejścia na inny podmiot, a tym samym wygasa uprawnienie do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez pierwotny podmiot. Należy zatem stwierdzić, że skutki, jakie wiązały się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona.

Stanowisko to jest zbieżne z prezentowanym przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 czerwca 2016 r. (III CZP 29/16 Legalis nr 1469243), w której Sąd ten stwierdził, że nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (art. 123 § 1 pkt 2 k.c.). Uzasadniając stanowisko Sąd wywodził, że co prawda w razie cesji wierzytelności na nabywcę przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, wszystkie właściwości, przywileje i braki, a więc ustawodawca zakłada identyczność wierzytelności cesjonariusza z wierzytelnością cedenta (art. 509 § 2 KC). W przypadku jednak wierzytelności objętej bankowym tytułem wykonawczym sytuacja prawna cesjonariusza kształtuje się odmiennie od sytuacji prawnej nabywcy wierzytelności objętej innym tytułem wykonawczym. Podkreślał, że nabywca wierzytelności nie będący bankiem nabywa wierzytelność w swej treści i przedmiocie tożsamą z wierzytelnością zbywającego banku, ale nie wchodzi w sytuację prawną zbywcy wywołaną przerwą biegu przedawnienia i rozpoczęciem biegu na nowo. Podkreślano wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego, która prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób, niż w nim wskazane za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania

egzekucyjnego jako czynności wierzyciela - banku prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela i nie dotyczą nabywcy nie będącego bankiem.

Podzielając w pełni powyższe rozważania i argumentację Sąd wskazuje, że są one aktualne również dla oceny skutków wszelkich czynności podejmowanych przez wierzyciela pierwotnego będącego bankiem przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw albo egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętych bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia - a więc także do oceny skutków wystąpienia z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. I w tym wypadku przyjąć należy, że o ile wniesienie takiego wniosku przerwało bieg terminu przedawnienia wierzytelności dochodzonej przez bank, o tyle nie wywołało to analogicznego skutku dla biegu terminu przedawnienia roszczenia dochodzonego przez nabywcę wierzytelności niebędącego bankiem.

W konsekwencji Sąd uznał, że czynności podejmowane przez wierzyciela pierwotnego nie wywarły skutku w postaci przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia przysługującego powodowi jako nabywcy wierzytelności z tytułu umowy kredytu hipotecznego. Podobnie w ocenie Sądu skutku takiego nie odniosło wniesienie przez powoda wniosku o wpisanie do księgi wieczystej zmiany wierzyciela hipotecznego. Zdaniem Sądu bowiem nie może być ona uznana za czynność przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia. W tej sytuacji przyjąć więc należy, że termin przedawnienia roszczenia kierowanego do pozwanego jako dłużnika osobistego rozpoczął swój bieg w dniu 20 kwietnia 2013 r. i biegł on nieprzerwanie przez okres 3 lat, wobec czego minął z dniem 20 kwietnia 2016 r. Powództwo zaś w niniejszej sprawie wniesiono w dniu 29 grudnia 2016 r.

Decydującym jednak dla oceny zarzutu przedawnienia był fakt, że pozwany jest również dłużnikiem rzeczowym w związku z tym, że przysługuje mu prawo własności nieruchomości obciążonej hipoteką ustanowioną jako zabezpieczenie spłaty kredytu hipotecznego udzielonego mu umową z dnia 19 października 2009 r. Należy zaś podkreślić, że w myśl art. 244 § 1 k.c. hipoteka jest ograniczonym prawem rzeczowym i jako taka nie ulega przedawnieniu. W konsekwencji właściciel nieruchomości obciążonej hipoteką, niezależnie od tego, czy jest też dłużnikiem osobistym, czy tylko rzeczowym, nie może bronić się zarzutem przedawnienia roszczenia wierzyciela hipotecznego o zaspokojenie się z nieruchomości, oznaczałoby to bowiem, że przedawnieniu ulega hipoteka.

Potwierdza to także treść art. 77 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, który w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 131 poz. 1075), mającym zastosowanie w związku z treścią art. 10 tejże ustawy, stanowił, że przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepisu tego nie stosuje się do roszczenia o odsetki. W konsekwencji przyjąć więc należy, że przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką pociąga za sobą tylko skutki w sferze obligacyjnej. Jeżeli więc dojdzie do przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, to wierzyciel hipoteczny jest nadal uprawniony do zaspokojenia się z nieruchomości obciążonej i to niezależnie od tego, czy jej właścicielem jest też dłużnik osobisty, czy tylko rzeczowy. (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 listopada 2013 r. sygn. akt I ACa 593/13).

Sąd uznał więc, że powód jako wierzyciel hipoteczny mógł skutecznie wystąpić przeciwko pozwanemu jako dłużnikowi rzeczowemu z powództwem zapłatę celem umożliwienia prowadzenia egzekucji z obciążonej nieruchomości, w oparciu o art. 65 ust. 1 u.k.w.h., który przyznawał mu prawo do dochodzenia zaspokojenia zabezpieczonej wierzytelności z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością.

Powód wystąpił z roszczeniem o zapłatę kwoty 437.492,61 zł z tytułu – jak sam wskazywał - należności głównej (kapitału) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, natomiast pozwany ostatecznie nie kwestionował powództwa co do wysokości. Stosownie zaś do zapisów umowy o kredyt hipoteczny, zabezpieczeniem spłaty kredytu były ustanowione na nieruchomości pozwanego hipoteki – umowna zwykła w kwocie 367.439,17 zł oraz hipoteka umowna kaucyjna w złotych polskich do kwoty stanowiącej 70% kwoty kredytu określonej w § (...) ust. (...) umowy wskazanej powyżej, tj. do kwoty 257.207,42 zł – ta ostatnia na zabezpieczenie odsetek i innych

należności. Skoro więc powód ograniczył swe roszczenie wyłącznie do dochodzonego kapitału, uznać należało, że może on skutecznie domagać się zasądzenia należności w tym zakresie wyłącznie o pierwszą z wymienionych hipotek - zabezpieczającą właśnie spłatę kapitału – a więc z ograniczeniem do jej wysokości.

Stosownie do art. 77 zd. 2 u.k.w.h., uchylenie negatywnych skutków przedawnienia dla wierzyciela nie dotyczy natomiast roszczeń o świadczenia uboczne, które należy definiować przez pryzmat art. 69 u.k.w.h. Artykuł 77 zd. 2 ma więc takie znaczenie, że w przypadku, gdy właścicielem przedmiotu hipoteki nie jest dłużnik osobisty, może on podnieść zarzut przedawnienia na podstawie art. 73, co doprowadzi do oddalenia powództwa w zakresie dotyczącym roszczenia o świadczenia uboczne. Sąd odwołuje się jednak w tym miejscu do poglądu prezentowanego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 marca 2012 r. (II CSK 282/11, Lex nr 1215166), w którym Sąd ten stwierdził, że przedawnienie roszczenia w stosunku do dłużnika osobistego o odsetki ustawowe za opóźnienie, zabezpieczone przez hipotekę kaucyjną, nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Jak długo hipoteka kaucyjna figuruje w księdze wieczystej, wierzyciel może liczyć na ich zaspokojenie z nieruchomości. Artykuł 104 u.k.w.h., sprzed uchylenia, jako przepis szczególny odnoszący się do hipoteki kaucyjnej, wyłączał w tym zakresie zastosowanie art. 77 zd. 2 u.k.w.h., w wersji sprzed nowelizacji, odnoszącego się do hipoteki w ogólności. Należy przy tym uwzględnić jednak, że skoro ustanowiono (umownie) hipotekę kaucyjną dla zabezpieczenia ewentualnych roszczeń z umowy handlowej, to w granicach sumy wpisanej do księgi wieczystej zażywają zabezpieczenia hipotecznego powstałe roszczenia aż do wyczerpania zapisanej sumy. Roszczenia powyżej tej sumy nie wchodzi już w skład zabezpieczenia hipotecznego, czyli że ustanowiona hipoteka odnośnie do tych roszczeń nie ochrania wierzyciela przeciwko skutkom przedawnienia.

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności sprawy niniejszej stwierdzić należało więc, że jedynie zakresie, w jakim roszczenie odsetkowe przewyższa wartość hipoteki kaucyjnej, zarzut przedawnienia roszczenia, podniesiony przez pozwanego okazał się skuteczny. Odsetki te w tej części uległy przedawnieniu jako że przedawniło się roszczenie główne tj. roszczenie o spłatę kredytu. W orzecznictwie utrwalony jest bowiem pogląd, że roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się co do zasady najpóźniej z chwilą przedawnienia roszczenia głównego – vide argumentacja w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 26 stycznia 2005 r. sygn. akt III CZP 42/04. Natomiast co do odsetek mieszczących się w granicach sumy hipoteki kaucyjnej wpisanej do księgi wieczystej roszczenie wierzyciela hipotecznego tj. powoda pozostaje nadal uzasadnione.

Sąd miał również na uwadze zarzut zgłaszany w toku postępowania przez pozwanego, iż z uwagi na to, że nie wyraził on zgody na zbycie wierzytelności przez bank, w tym zbycie hipoteki, dokonany w księdze wieczystej wpis w przedmiocie zmiany wierzyciela hipotecznego jest nieskuteczny. Sąd uznał jednakże, że powyższy pogląd jest nieuprawniony w świetle zgromadzonego materiału dowodowego. Oto bowiem wśród złożonych przez powoda dokumentów jest oświadczenie pozwanego złożone w trybie art. 92a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, w którym ten wyraził zgodę na przeniesienie przez bank wierzytelności z tytułu kredytu oraz innych wierzytelności wynikających z umów stanowiących prawne zabezpieczenie kredytu na towarzystwo funduszy inwestycyjnych prowadzące fundusz sekurytyzacyjny albo na fundusz sekurytyzacyjny, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, albo na podmiot emisyjny w rozumieniu art. 92a ust. 3 ustawy Prawo bankowe. Przede wszystkim jednak Sąd miał na względzie treść art. 195 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (obecnie t. jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 1896 ze zm.), zgodnie z którym wystarczającym dla dokonania zmiany oznaczenia wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej jest w wypadku nabycia wierzytelności przez fundusz – wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu, podpisany przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych funduszu i opatrzony pieczęcią towarzystwa zarządzającego funduszem sekurytyzacyjnym, potwierdzający nabycie przez fundusz sekurytyzacyjny wierzytelności albo puli wierzytelności zabezpieczonych hipoteką lub zastawem rejestrowym. Sąd w tym zakresie odwołuje się do poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 listopada 2014 r. (IV CSK 103/14), który uznał, że po uchyleniu 13 stycznia 2009 r. art. 92c ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe brak wymogu zgody dłużnika na przelew wierzytelności przez bank na fundusz sekurytyzacyjny, wpis zmiany wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej, dokonanej po tej dacie, następuje w oparciu o dokumenty wskazane w art. 195

ust. 1 ustawy z 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546 ze zm.). Sąd ten wyjaśniał, że „W obecnym stanie prawnym taka cesja nie wymaga zgody dłużnika kredytowego banku i ma zastosowanie ogólna reguła wyrażona w art. 509 k.c. Brak podstaw do przyjęcia, że okresowo wprowadzony przez ustawodawcę wymóg wyrażania zgody dłużnika na cesję wierzytelności kredytowej banku na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego nakazuje kontynuację szczególnej ochrony kredytobiorców (i to tylko w relacjach banku z takim funduszem), albo że de lege lata istnieje potrzeba utrzymania dotychczasowego reżimu prawnego cesji bankowych wierzytelności kredytowych. Nie przemawiają za tym żadne racjonalne argumenty. Oznacza to, że skoro uchylono przepis tworzący wyjątek ex lege od wspomnianej reguły to w oparciu o zasadę bezpośredniego zastosowania ustawy nowej należy stosować, także do stosunków prawnych pozostających w toku, regułę ogólną. Do odmiennego stanowiska nie prowadzi dyrektywa prawa intertemporalnego zawarta w art. XLIX przepisów wprowadzających kodeks cywilny (dalej jako: "p.w.k.c."). Cesja wierzytelności wynikającej z bankowej umowy kredytowej nie należy bowiem do zdarzeń prawnych, które są "związane z istotą stosunku" prawnego (stosunku kredytowego) w rozumieniu tego przepisu. Czynność ta, jako autonomiczne źródło stosunku zobowiązaniowego w relacji do umowy kredytu bankowego łączącej inne podmioty, podlega zatem reżimowi prawnemu obowiązującemu w chwili jej dokonania (por. art. XLIX § 2 p.w.k.c.; por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2014 r., II CSK 403/13, nie publ.). Pogląd o braku wymogu uzyskania zgody dłużnika, jako warunku skuteczności przelewu wierzytelności banku na rzecz funduszu sekurytyzacyjny wyraził Sąd Najwyższy w orzeczeniach z dnia 13 maja 2010 r., IV CSK 558/09 (OSNC 2010, Nr 12, poz. 168), z dnia 12 stycznia 2011 r., I CSK 118/10, nie publ., z dnia 13 października 2011 r., V CSK 465/10, nie publ., z dnia 22 września 2011 r., V CSK 472/10, nie publ., z dnia 2 marca 2012 r., II CSK 345/11, nie publ.).”

W konsekwencji w punkcie I wyroku Sąd w oparciu o art. 496 k.p.c. uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 23 stycznia 2017 roku sygn. akt I Nc 6/17 Sądu Okręgowego w Gdańsku w całości. Natomiast w punkcie II w oparciu o art. 65, 69, 77 i 104 u.k.w.h. w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 131 poz. 1075) oraz art. 481 k.p.c. Sąd zasądził od pozwanego T. S. na rzecz (...) Funduszu Inwestycyjnego (...) w W. kwotę 367.439,17 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty od dnia 29 grudnia 2016 r. do dnia zapłaty. Jednocześnie na zasadzie art. 319 k.p.c. zastrzegł odpowiedzialność pozwanego T. S. do nieruchomości – lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) oraz w zakresie należności głównej do wysokości hipoteki zwykłej w kwocie 367.439,17 złotych oraz w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie od tej kwoty od dnia wymagalności do dnia zapłaty maksymalnie do wysokości hipoteki kaucyjnej tj. do kwoty 257.207,42 złotych.

W punkcie III wyroku Sąd rozstrzygnął o kosztach postępowania i opierając się na art. 100 k.p.c. stosunkowo rozdzielił je między stronami zgodnie z wynikiem procesu. Uwzględnił, że powód wygrał proces w 84% swego żądania, pozwany zaś – w 16%. W takim też stosunku wyliczył należny stronom od przeciwnika procesowego zwrot kosztów. Wobec powoda uwzględnił, że ten poniósł koszty opłaty skarbowej od pozwu w wysokości 5.469 zł, wobec obu stron uwzględniono natomiast wysokość opłaty należnej pełnomocnikowi procesowemu każdej z nich w kwocie 10.800 zł, którą powiększono o 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. (vide § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.), a także rozporządzenia z tej samej daty w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.). Uwzględniając wskazane proporcje Sąd wyliczył, że powodowi należne jest 84% z 16.286 zł tj. 13.680,24 zł, pozwanemu zaś 16% z 10817 zł tj. 1730,72 zł. Te wielkości po skompensowaniu dały kwotę 11.949,52 zł, którą zasądzone od pozwanego na rzecz powoda.

W punktach IV i V wyroku Sąd rozstrzygnął o poniesionych w toku procesu wydatkach tj. kosztach przeprowadzonej mediacji, rozdzielając je po połowie między stronami i nakazując ich ściągnięcie na rzecz Skarbu Państwa w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 623 ze zm.).

Wreszcie w punkcie VI wyroku Sąd odstąpił od obciążenia pozwanego T. S. kosztami procesu w pozostałym zakresie – tj. w zakresie opłaty od zarzutów od wniesienia nakazu zapłaty, od których to kosztów pozwany został zwolniony

w toku procesu – na zasadzie art. 113. ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, mając na uwadze trudną sytuację majątkową strony.

/SSO Mariusz Bartnik/